

0

DE
DONATIONE MORTIS CAUSA
EX PRINCIPIIS
ANTIQUI IVRIS GERMANICI
NON REVOCABILI

1764 15/4

PRAESIDE
GEORGIO FRIDERICO
KRAVSIO D

262:1

DIGESTI INFORTIATI ET NOVI PROFESSORE
PVBLICO ORDINARIO CVRIAE PROVINCIALIS
CONSISTORII ECCLESIASTICI SCABINATVS
ET FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSORE

DIE XVIII. IVNII A. R. G. MDCCCLXIV

IN AVDITORIO MAIORE

PVBLICE DISSERET

IOANNES CAROLVS KESSEL

LONGOSALISSA THVRINGVS

VITEMBERGAE
PRELO EPHRAIM GOTTLOB EICHSFELDI
ACADEMIAE A TYPIS

DE
DONATIONE MORTIS CAUSA

EX PRINCIPIS
ANTHONIUS GERMANICI
NON REYSCHELLI

PRÆSIDI

GEORGIO FRIDERICO

KRAVSIU D

DIGESTI INFORTATI ET NOVI PROFESSORE
PABRICO ORDINARIO CVRIÆ PRINCIPALIS
CONSISTORII ECCLËSIÆ SACRATISSIMÆ
ET FACULTATIS MEDICÆ ASSLISORE

DIE XXV JUNII A. C. MDCCCLXIV

IN ACADEMIA MAIORI

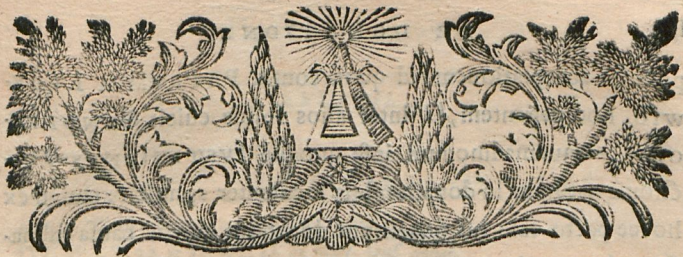
PABRICE DISSENT

IOHANNES CAROLVS KESSEL

LOCODICENSIS PRÆSIDI

V. I. E. M. S. E. R. G. E.
SACRÆ THEOLOGICÆ FACULTATIS
ACADEMIAE A. T. H. S.

DE
DONATIONE MORTIS CAUSA
EX PRINCIPIIS
IURIS ANTIQVI GERMANICI
NON REVOCABILI

§. I.

IUS ROMANVM DONATIONES MORTIS CAUSA
PRO LVBITV REVOCARE PERMITTIT.

ONATIONES, quae sub mortis sunt condi-
tione, si ex iuris romani eas aestimemus
rationibus, donatorem pro lubitu suo reuo-
re posse, ne Iustiniani quidem noui ignorant; Etenim con-
ceptis IMPERATOR ^{a)} docet verbis, eum, qui ita donat,
rem donatam recipere posse, si eum donationis poenituerit.
Tamen si enim omnis donatio ad perfectionem suam donatarii

postulet acceptationem; id quod contra PETRUM A LVDEWIG, hoc negantem, ^{b)} inter alios solide euicit GVNDLINGVS, ^{c)} quemadmodum ipse quoque IVSTINIANVS ^{d)} pactionis naturam in donationibus luculenter agnoscit: tamen ex hoc pacto tale ius quaesitum donatario mortis causa subnasci noluerunt leges romanae, ut sine huius voluntate reuocari nequeat huiusmodi donatio, adeo quidem, ut licet iam tradita fuerit res donatario, nihilominus eius repetendae facultas donatori, dum vivit, maneat integra. Equidem ambiguum quondam fuisse prudentibus romanis, vtrum donationis, an legati instar, obtinere oporteat mortis causa donationes, idem ille IVSTINIANVS imperator monet; ^{e)} quo de Ictorum dissensu copiosius exposuit Ictus Batauus, BALTHASAR BRANCHV: ^{f)} sed vicit, et ab imperatore comprobata est, sententia PAVLLI, IVLIANI, VLPiani, aliorumque, mortis causa donationes per omnia fere legis connumerandas esse, existimantium. ^{g)} Sicuti ergo in legatis condendis ambulatoriam testatoris voluntatem esse permiserunt iura, usque ad supremum vitae exitum: ^{h)} ita idem quoque in donationibus mortis causa statuendum censuerunt plerique Iurisconsulti romani, adeo quidem, ut etiam MARCIANVS ⁱ⁾ existimet, eas hoc ipso in donationem inter vivos degenerare, si ita donetur mortis causa, ut nullo casu reuocetur.

a) IVSTINIANVS in §. 1. I. de donation.

b) a LVDEWIG in Dissert. de differentiis iuris rom. et german. in donationibus et acceptatione. habita Hatae anno 1721.

c) in

- c) in GYNDLINGIANIS, *Part. XXIX. obs. 2. sequ.*
 d) NOVELLA IVSTINIANI LXXXVII. c. I.
 e) citat. §. I. I. *de donation.*
 f) BRANCHV *obseruazion. ad ius roman. cap. IV.*
 g) L. 15. L. 37. *pr. D. de mort. caus. donat. add. CORNEL. VAN BYNKERSHOEK obseruat. iur. rom. L. VII. c. 7.*
 h) L. 4. *D. de adimend. vel transfer. legat.*
 i) L. 27. j. L. 32. et 35. §. 2. *D. de mort. caus. danar.*

§. II.

DVBIA QVAEDAM MEMORANTVR, QVAE REVO-
 CABILITATI ISTARVM DONATIONVM OB-
 STARE VIDENTVR.

AT mirum forsitan videbitur, qui factum sit, vt legatis exaequandas censuerint romani mortis causa donationes, cum tamen admodum hae discrepent a natura legatorum, quorum quippe conditor non pactus est cum legatario, ideoque ab hoc impediri nequit, quo minus libere possit a lege sua recedere; cum e contrario inter eum, qui mortis causa donat, ac donatarium acceptantem, hac ipsa mutui consensus declaratione, conuentio pactumque intercedat, ex quo huic ius videtur quaesitum enasci, sine eius voluntate haut reuocandum; quandoquidem extra dubitationem positum est, romanorum quoque Iurium architectos pacta conuenta seruari voluisse, eosque graue credidisse, fidem datam fallere. ^{a)} Vnde illi, quamuis non ex omnibus pactis promiscue dare actionem consultum duxerint, exceptionem tamen ex pactis seriis atque

honestis non denegarunt. ^{b)} Neque etiam apposita mortis conditio efficere poterit, ut a reliquis donationibus inter vivos celebratis, quae quippe pacta sunt legitima, genere penitus differant. eae, quae mortis causa fiunt, cum expediti alius iuris sit, regulariter eum, qui sub conditione quadam pactus est, hac pendente, ab obligatione contracta recedere non posse, verum ad expectandum conditionis euentum esse obstrictum. ^{c)} Ut taceam, mortis adiectionem, utpote ratione quaestionis, an? plane certissimae, ac saltem intuitu quaestionis, quando? incertae, ne quidem pro conditione proprie sic dicta habendam, verum donationes mortis causa, ex ipsa romani iuris analogia, ^{d)} pactioibus potius sub die initis, accensendas esse.

a) *L. I. princ. D. de constituta pecunia.* add. *SENECA de beneficiis. Lib. V. c. XXI.*

b) *L. 7. §. 4. et 7. D. de pactis.* add. *GELLIVS noct. Attic. Lib. XX. c. I. et MERILLIVS observ. Lib. VII. c. 39.*

c) *L. 9. et II. D. qui potiores in pignore.*

d) *argum. L. 4. §. I. D. quando dies legator. et §. 9. I. de hered. instit. iung. CVIACIVS Observat. L. III. c. XXXIV. et GELLIVS noct. Attic. L. VI. c. XIII. ac L. VII. c. XXI.*

§. III.

CAUSA REVOCABILITATIS DONATIONVM M. C.
ODIVM AC PROHIBITIO PACTORVM SVCCES-
SORIORVM ADQVISITIVORVM.

IGITVR, ne quid nos teneat, meminisse oportebit, pacta successoria, praesertim adquisitiva, improbasse romanos legisla-

legislatores, atque obligationem exinde enasci noluisse, ideo, quod votum captandae mortis ex huiusmodi pactioibus prominere ipsis visum est, easque periculosi ac tristes euentus plenas, et contra bonos mores initas crediderunt. ^{a)} Neque enim cuiquam facile incognitum esse poterit, qui non prorsus in Latio hospes est, quam frequens hac in parte romanorum fuerit improbitas, vt illi, quibus certa quaedam successio- nis spes obtigerat, non impatienter modo longiorem eius ferrent vitam, ex cuius decessu opimum idque certum expectabant lucrum, verum etiam ferro, venenis, aliisque malis artibus fructum successio- nis maturare haut fuerint veriti; cuius nequitiae exempla quaedam commemorauit A LEYSER. ^{b)} Quod si nunc porro cogitemus, mortis causa donationibus vere pactum quoddam successorium adquisituum, intuitu rerum in mortis euentum donatarum, inesse, et votum captandae mortis in hisce donationibus peraeque, ac in pactioibus de tota hereditate initis, metuendum fuisse, facile constabit ratio, cur legislatores romani, hac in re, genium gentis cogitan- tes, non immerito suspiciosi, ex istis in mortis euentum exercitis liberalitatibus haut certio- rem spem enasci voluerint donatariis, ac si res vltima quadam voluntate illis fuisset relicta, ne scilicet donatori isthaec sua beneficentia tam facile existat pernicio- sa, isque arbitrium habeat saluum, istos praemature nimis bonis suis inhiantes coruos ac vultures, quo titulo

PETRO-

PETRONIVS ^{c)} et SENECA ^{d)} apposite hereditas insignit, pro lubitu suo abigendi.

a) vid. L. II. C. de transact. iung. L. 15. et 19. itemque L. 30. C. de pactis.

b) A LEYSER Meditar. ad Pand. Spec. XLIII. med. I. et II.

c) PETRONIVS in Satyrico p. 152. edit. Francof.

d) SENECA epist. 95.

§. IV.

IVRE GERMANICO PACTA SVCCESORIA ODIO
CARENT, AC, RITE CELEBRATA, PERFECTE
OBLIGANT.

Iam vero, si has romanae iurisprudenciae rationes cum iuris germanici contendere velimus principiis, sua sponte intelligetur, licentiam illam reuocandae donationis mortis causa, quam romana donatoribus indulgent iura, non peraeque cum analogia antiqui iuris patrii nostri conuenire. Mores sane maiorum nostrorum ignoret, necessum est, qui nesciat, tantam antiquitus fuisse germanarum gentium cum fortitudinem in bello, tum in seruandis promissis religionem atque constantiam, vt adeo ipsis apud TACITVM eximia haec tribuatur gloria: *nullos mortalium armis aut fide ante germanos esse*; ^{a)} eosque tanta constantia vnus verbi stetit fide, quanta vix romani promissa sua seruare consueuerant, si verborum solemnibus formulis fidem obstrinxerant suam, ex diuerso isto loquendi vsu Latinorum, in plurali plerumque dicere solitorum numero: *VERBIS se obligare, VERBIS stare*; et

ex

ex aduerso Germanorum, in singulari numero rem efferentium: *sein WORT geben*; itemque: *sein WORT* (non, *seine WOERTER*;) *halten*; ingeniose illustravit PETRVS A LVDEWIG; ^{b)} quemadmodum etiam consuetudinum Saxonicarum Allemannicarumque compilatores istam iuris germanici, naturali iure suffultam, inculcant regulam: *Was der Mann gelobet, soll er stets halten.* ^{c)} Quod vero speciatim ad pacta attinet successoria, nunquam ea maioribus nostris infedit opinio, pacta haecce contra bonos mores, et tristis euentus plena esse, quin potius ea vel maxime honesta habuerint, ac, quo magis illi quondam, TACITO ^{d)} teste, vsu caruerunt testamentorum, eo frequentiora iis fuerint successoriae pactiones, ^{e)} quas perinde, vt alias seria mente initas conventiones, promiscua reuocatione promissi non deludere patiuntur patria nostra iura. ^{f)}

a) TACITVS *annalium* L. XIII. c. LIV.

b) PETRVS A LVDEWIG in *Dissert.* quam supra §. I. citauimus.

c) IVS PROVINCIALE SAXONICVM *Lib. I. art. VII.* et ALLEMANNICVM *cap. CCLIX.* edit. BERGERI pag. 21. add. HERTII *paroen: iur. german. paroen. IIX.*

d) TACITVS *de moribus Germanorum* c. XX.

e) vid. HEINECCI *elementa iuris germanici* *Lib. II. Tit. VI. §. CXLV.*

f) ENGAV *element. iur. german. civ. Lib. II. §. CCCXXIII. sequ.* STRYKIUS *de successione ab intestato. Dissert. VIII. §. XXXVII. seqq.*

§. V.

NON MORTIS CAUSA DONATIONES IN GENERE,
 SED SALTEM VALITVRAS IN VIM VLTIMAE
 VOLVNTATIS, IGNORARVNT GERMANI,
 DONEC VSVS ALIQVIS ROMANI IVRIS
 AD IPSOS PERVENIT.

Equidem inanis foret omnis nostra de efficacia donationum
 mortis causa ex veteris iuris germanici principiis dispu-
 tatio, si absolute verum esset, quod ait BEYERVS ^{a)} istam
 donationum speciem pariter quondam ignotam fuisse Germa-
 nis, ac testamenta. At enim vero, illud quidem concedimus
 Beyero, istiusmodi mortis causa donationes, quae non vi pa-
 cti obligarunt donatorem, sed naturam vltimae voluntatis in-
 duerunt, ignorasse maiores nostros, vsque dum iuris romani
 vsus aliquis penes eos inualuit. Praeterea hoc quoque da-
 mus, illos nec promiscue permisisse, donationes istas, si im-
 mobilia concernebant, absque heredum fieri consensu, nec
 viribus iam destituto, et in mortis quasi faucibus haerenti,
 liberam amplius donandi facultatem indulgisse; id quod per-
 multis iurium germanicorum constat ex monumentis, quo-
 rum recensendorum otium nobis faciunt cum ipse BEYE-
 RVS, ^{b)} tum LVDEWIGIVS, ^{c)} atque HEINECCIUS. ^{d)}
 Hoc tamen nemini persuadebitur, neque etiam persuadere
 cuiquam voluisse Beyerum putamus, ignorasse penitus aut
 impro-

improbasse Germanos veteres, ad exercendas liberalitates, teste TACITO, ^{e)} admodum proclives, cunctas sub mortis conditione factas donationes, etiam si, pro rerum donandarum conditione, consensus heredum impetratus, et donator vegetus, atque, secundum iurium praescripta, satis adhuc fuerit robustus. Maiores sane nostros subinde liberalitatis suae fructum in mortis differre consueuisse euentum, exinde facile patet, quod illis haud infrequens fuit, omnia adeo bona sua per *adfatomiam* vel *adramitionem* ^{f)} transferre in alterum, vel alimentis, vel ipsa rei possessione, eiusque fructibus, ad dies vitae referuatis, prout ex LEGE SALICA, ^{g)} LEG. ANGLIORVM, ^{b)} et SAXONVM, ^{d)} itemque ex MARCVLFI formulis, ^{k)} ad intelligendum satis erit.

a) BEYERVS in Specim iur. germ. L. II. c. XI. §. XXI.

b) IDEM cit. L. II. c. XI.

c) A LVDEWIG in Dissert supra §. I. citata. Different. III. cap. VI. §. 4.

d) HEINECCIUS in element. iur. germ. L. II. Tit. VI. §. CLXIII. sequ. et Tit. XIII. §. CCCLV. sequ.

e) TACITVS de moribus germ. cap. XIV. XV. et XXI.

f) quo de ritu vid HEINECCIUS, cit. L. II. Tit. VI. §. CLI. sequ.

g) LEX SALICA Tit. XLIX.

b) LEX ANGLIORVM et WERINORVM Tit. XIII.

i) LEX SAXONVM Tit. XV. Leg. II et III.

k) MARCVLFVS formul. L. I. c. XII. L. II. c. VII. VIII. et XIII.

§. VI.

NVLLVM VETERES GERMANI, INTER DONATIONES M. C. ET INTER VIVOS, QVOD AD POTESTATEM REVOCANDI, AGNOVERVNT DISCRIMEN.

HOC TAMEN SENSIM EX IVRE ROMANO AD-
OPTATVM ESSE, LEX RIPVARIORVM
PRODIT.

Quodsi autem, vt vidimus, non prorsus inusitatum Germanis priscis fuit, in mortis euentum differre plenum liberalitatum suarum effectum, neque tamen illi, priusquam romani iuris aliquis ad eos penetrauit vsus, vltimis voluntatibus bona sua in alios deriuare consueuerunt: merito exinde colligitur, antiquitus, inter donationes, quae in mortis fiunt euentum, et quae e contrario sine ista conditione conferuntur, quod ad potestatem reuocandi, nullum statuiffe discrimen Germanos, verum istas mortis causa donationes penes illos peraeque obligatorias atque irreuocabiles habitas fuisse, ac reliquas donationes, inter viuos factas, in quibus, prout ex LEGIBVS inprimis RIPVARIORVM, ^{a)} atque LONGOBARDORVM ^{b)} constat, fere tunc saltem, si forte inofficiosae eae fuerant, aut donatarius beneficio se praestiterit indignum, aut alio migrare voluerit, reuocationi dabatur locus. Equidem, ne quid diffimulemus, manifeste nobis ob stare videbitur LEX
WISI-

WISIGOTHORVM, quae aperte potestatem reuocandi facit ei, qui ita donat, vt res donata demum post suam mortem ad alterum pertineat. Audiamus ipsa legis verba: *c)* *Qui vero sub hac occasione largitur, vt eandem rem ipse, qui donat, usufructuario iure possideat, et ita post eius mortem ad illum, cui donata fuerit, res donata pertineat: QVIA SIMILITVDO EST TESTAMENTI, HABEBIT LICENTIAM IMMVTANDI VOLVNTATEM SVAM, QUANDO VOLVERIT, ETIAMS I IN NVLLO LAESVM SE FVISSE DIXERIT.* At enim vero, quis est, qui hic non statim persentiscat mixturam iuris romani, cui Wisigothi, scite monente HEINECCIO, *d)* cum ipsum allegante locum, diuturna consuetudine cum hominibus prouincialibus, romano iuri innutritis, iamiam adsueuerant, vsunque adoptauerant testamentorum; cuiusmodi iurium patriorum romanorumque infinitis mixtionibus, iisque haut raro admodum peruersis, et cum genuinis domestici iuris principiis manifeste pugnantibus, quarum exempla quaedam, ad ipsam de donationibus doctrinam pertinentia, notauit LVDEWIGVS, *e)* sensim leges germanicas infectas et deformatas esse, nemo in pernoscendis antiquis Germanorum iuribus aliquam operam ponens, ignorare poterit.

a) LEX RIPVARIORVM Tit. LIX. Leg. IX.

b) L. LONGOBARD. L. II. Tit. XIV. §. XXIV. L. III. Tit. XIV. L. V. Tit. XV. §. III.

c) L. WISIGOTHORVM Lib. V. Tit. II. Leg. VI.

d) HEINECCIUS *Elem. iur. germ.* L. II. Tit. VI §. CLIII.

e) A LYDEWIG *cir. differr. praeterum in different. I. cap. III. §. 3. sequent.*

§. VII.

VSUS FORI PRINCIPIVM IVRIS GERMANICI
ANTIQVI DE MORTIS CAUSA DONATIONVM
IRREVOCABILITATE HVCDVM DESERVIT
IVRIS POTIVS ROMANI PLACITA
SECVTVS.

Ceterum, quo magis in Germania sensim romana iura caput extollere prae iuribus patriis coeperunt: eo firmitus huc usque in foris nostris inualuit principium, ex natura scilicet ultimarum voluntatum aestimandam esse efficaciam mortis causa donationum. Hinc plane mirum non est, cur ad haec liberalitates exercendas, nisi coram iudice fiant, id quod intuitu donationis omnium bonorum necessario requirit ius nostrum electorale Saxonicum, ^{a)} regulariter quinque testium praesentiam praxis desideret? ^{b)} itemque, cur eae credantur evanescere, si donatarius viuo donatore decesserit, nec heredes illius a donatore fuerint substituti? ^{c)} nec non porro, quod praecipue huc pertinet, cur, eam pro lubitu reuocare donatorem posse, ^{d)} quid? quod ipsam mortis causa donationis substantiam perverti, eamque in donationem inter vivos transformari, si donator de ea haut reuocanda cum donatario

natario pactus sit, communis hodie scriptorum pragmaticorum esse solet sententia. e) Sicuti vero ex iis, quae in superioribus disputata sunt paragraphis, aperte patescit, aduenam peregrinum, ius puta romanum, ipsum hospitem, iura videlicet domestica antiqua, vt in plerisque aliis legitimae nostrae scientiae partibus, sic praesertim in hac quoque doctrina, de perfecta donationum, quae mortis causa fiunt, obligatione, de sede sua disturbasse: ita Ordo noster, superiore anno ab ELECTORE quondam nostro GLORIOSISSIMAE MEMORIAE, cuius pramaturum obitum adhuc omnes acerbe lugemus, nouum iuris Saxonici codicem apparatus, sententiam suam, quid in iuribus huedum vsitatis emendatione quadam dignum videatur, dicere iussus, inter alia hoc etiam de facultate reuocandarum donationum mortis causa pariter, ac pactionum earum dotalium, quae mixtae appellari solent, nec immerito a LEYSERO f) verum ex germanicis romanisque iuribus conflatum monstrum vocantur, subnatum dubium indicauit, atque, num SERENISSIMVS SAXONVM ADMINISTRATOR bono publico conducibile sit arbitraturus, vt hac parte prisca iuris germanici principia velut postliminio quodam reducantur, deuote expectat.

a) CONSTITVTIO ELECTORALIS SAXON. I. PART. III.

b) CARPZOVIVS in *defin. for. ad cit. Const. Def. XXIX.*

c) STRYKIVS in *Vsu Pand. mod. L. XXXIX. Tit. VI. §. VII. et VIII.*

d) HORNIVS *consultat. et respons. Class. X. respons. IV. et XXIII.* itemque BERLICHIVS *conclusion. pract. Part. III. conclus. II. no. 52.*

e) WERNHERVS *obseruat. forens. Part. VIII. obs. CCCCXCVII. et CARPZOVIVS *Defin. forens. P. III. cons. I. defin. XXXIX.**

f) A LEYSER *Meditar. ad Pandect. Spec. CCCVIII. med. I. sequ.*

...

...

...

ULB Halle

3

003 770 109

50

Farbkarte #13

B.I.G.

1764
15
4

DE
DONATIONE MORTIS CAUSA
EX PRINCIPIIS
ANTIQUI IVRIS GERMANICI
NON REVOCABILI

PRAESIDE
**GEORGIO FRIDERICO
KRAVSIO D**

DIGESTI INFORTIATI ET NOVI PROFESSORE
PVBLICO ORDINARIO CVRIAE PROVINCIALIS
CONSISTORII ECCLESIASTICI SCABINATVS
ET FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSORE

262
p. 292

DIE XVIII. IVNII A. R. G. CIO ICCLXIV
IN AVDITORIO MAIORE

PVBLICE DISSERET
IOANNES CAROLVS KESSEL
LONGOSALISSA THVRINGVS

V I T E M B E R G A E
PRELO EPHRAIM GOTTLOB EICHSFELDI
ACADEMIAE A TYPIS

